

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vita Patris Gonzali Sylveriae, Societatis Iesv Sacerdotis

Godinho, Nicolao

Coloniae Agrippinae, 1616

F. Monzambico in Inhambanem soluit, & inde ad Regem Tongis vnum è
socijs præmittit. Cap. III.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44032

Africae oram terreri ac decoqui nauæ solent, ne momento quidem recedebat, nisi inde vel proximi caritas, vel honesta necessitas ipsum extraheret. Idem ut socij facerent, vehementer ab eo commendatum. Dicebat enim in hisce nauigationibus illud certissimè vsu venire, ut religiosi, qui fastidij leuandi causâ se in publicum dant, aliorumq; conuictui & colloquijs intersunt, non illis tantum careant suauissimis animi voluptatibus, quibus perfruuntur ij, qui ab hisce rebus se abstinere, qui silent, qui suis se continent latibulis; verum etiam si quid habebat spiritualis succi, totum id, veluti ardentissimis expositum æstibus, penitus amittant. Quas autem Gonzalus inter nauigandum cœlestes hauserit voluptates, vel inde colligi potest, quòd affirmare ausus sit, in ea se nauigatione fuisse expertum, Deum esse tibum, qui multò melius in mari, quàm in terra animis sapiat.

¶ Mozambico in Inhambanem soluit, & inde ad Regem Tongis vnum è socijs præmittit.

CAP. III.

VBI Mozambicum Gonzalus tenuit, mox ad Tongensem profectionem animum applicuit: Cum verò Pataleo illa ipsa naue paucis post diebus in Sofalam esset profecturus, possetque Gonzalus, si vellet paululum subsistere, eadem commodè vehi, moræ impatiens, quia nihil tunc habebat potius, quàm ut Tongis Regem & Reginam Euangelij splendore illustraret, sacroque Baptismi lauacro perfunderet, relicto Pantaleone, eiusque nauigio,
Zambu-

Zambucum conscendit, & ad urbem Tongem dirigit iter. Est Zambicus, nauigij genus ex palma plerumque, ex alia quandoque materia confectum. Latera habet non ferreis, aut ligneis connexa clauis, sed caro, hoc est, stupeo quodam filo, canabi & sparto simili confuta. Cæteris ferè rebus incommodum, vna sola securitate laudabile. Nisi enim vi procellarum aut fluctuum diffuatur, maris pericula egregiè euadit. Nam ad breuia, & syrtes impactum siue damno est, cum maris æstu recedente, quibusdam nixum furculis, veluti in pedes rectum, in vado consistat. Gonzalus igitur cum duobus domesticis socijs, totidemque externis, Quadragesimæ tempore, Mozambico soluens, per immensos solis ardores, ac non mediocres alias cœli fallique difficultates relicta Sofala, ad Inhambanem, qui primus est Tongensis Regni portus, defertur. Ab ipso statim appulsu morbus eum grauissimus sic inuasit, vt benè ad exitum eius vitam adduxerit. Quo enim primùm die ab Inhambanis portum appulit, ingenti humorum copia ad guttur confluente, parum abfuit, quin suffocaretur. Acies verò oculorum sic hebetata est, vt ipsis apertis nihil videret. Adhæc præ debilitate vix corpus versare, vix caput tantisper attollere, vix alia præstare leuiora. Ex quo subinde factum, vt in grauescente in dies morbo, non semel se ad obeundum diem compararit, de martyrij beneficio cæteroquin certus. Hunc ergo in modum animo & corpore vehementer affliclus qua potuit ratione ægerrimum corpus sustulit, manibusque ac pedibus reptando, in locum vicinum traxit, vbi sub arboris umbra confidens, sublatis in cœlum oculis, corde magis, quam voce, Cafrariæ negotium, vt credere par est, cum

70 VITAE GONZALI SYLVERIAE
Deo agit. Tum ad Deiparam cōuersus, quam eo die,
(sabbatum erat) colere impensius solebat, ad ince-
ptum opus prosequendum, eius apud filium opem,
operamque efflagitat. Ab hac oratione actutum
febris recedit, & vires sensim restituuntur. Ut ha-
bere melius cœpit, ad inchoatum opus refert ani-
mum, atque ab Inhambanis portu, qui ab vrbe Ton-
ge leucas fermè triginta terrestri itinere distat, cum
Cafribus quatuor Andream Fernandium mittit, ut
de suo aduentu Regem moneat, Breui ac facilè Tô-
gem Cafres perueniunt; tanta enim sunt agilita-
te corporis, ut volare potius videantur, quam pe-
dibus incedere. Andream tamen, qui ut animi sub-
missionis præberet exemplum, Cafrum humeris ve-
ctari recusauit, magno prorsus stetit, tanta eos ce-
leritate comitari: sed vires homini Deus suffecit:
nam si quod exhiberet defatigationis specimen,
nullo ab iis haberetur in pretio, & in via forsitan
relinqueretur, tantum in expedita apraque ad am-
bulandum corporis compositione putant esse mo-
menti. Vbi ad urbem ventum, Regem Andreas cō-
ueniens, Gonzali verbis salutat. Illum Rex satis
honorificè, pro more suo, ac beneuolè excipiens
lato animo esse iubet; & paulò attentius intuens,
vehementer miratur, quid in tam senili ætate (val-
dè enim senem ex canitie reputauit, quamuis non
esset) tam longum iter tanta celeritate pedibus con-
fecisset. Illico mandat, ut ad deferendum Gonza-
lum aliqui quàm ocyssimè proficiscantur; inter eos,
in signum cuiusdam præcipui honoris, nonnullos
etiam mittit sibi sanguine coniunctissimos. Inte-
rim Andreas Fernandius hospitio tenui, sed pro-
gentis usu & more, satis nobili & amplo, ad qui-
erem exceptus, regiis muneribus & salutationi-
bus

bus fouebatur. Frequenter ad eum Regis filij ex patris mandato ventitabant, & propositis de religione variis vltro citroque dubiis, ad multum tempus sermones trahebant. Inter alia munuscula ipso primo die Elephantis dentes ad Andream Rex misit, quos ille habitus primùm ab eodem Rege facultate interpreti donauit. Dum hac ita se habent, ex recenti itineris labore, atque ex nimia coeli folique inclementia grauissimum Andreas morbum contrahit, quo & propter vim febris, & propter extremam rerum omnium inopiam acerbissimè vexatur. Lectus illi nuda humus; cibus præter pultem ex Indici milij farina cum sale mista, aliud profus nihil. Hac ratione cum per dies aliquot, humanis remediis omnino destitutus, grauissimè affligeretur, ope tandem diuina, ante Gonzali aduentum, febris solutus est.

Tongis situs, & incolarum more: describuntur.

CAP. IV.

TONGE regia vrbs est, & regni caput, vltra æquatorem gradibus circiter tribus & viginti ad austrum sita. Magno alluitur flumine, quod inibi maris æstuario exceptum, propter immistam saluginem, incommodos habet ad potum latices. Nec alibi in vrbe aqua ad bibendum apta, nisi à remotis fontibus importetur. Loco iacet humili, montibus intercluso, & imperuio ventis. Totum per annum, tribus aut quatuor duntaxat mensibus exceptis, cum videlicet ad Cancritropicum sol cursum efficit, tanta æstus vis, vt torrerent omnia videantur. Insigni coeli & soli malignitate, aduenis maximè noxia est, & penè intollerabilis. Pro-